

som garanterer bl.a. menneskerettigheder og beskyttelse af mindretal.

For det andet: Menneskerettighedsklausulen i EU's generelle aftaler med tredjelande, der muliggør et indgreb, som kan tage form af hel eller delvis suspension, hvis menneskerettigheder overtrædes.

For det tredje: EU's særlige menneskerettighedsdialog med Kina, hvor religionsfriheden er et centralt emne.

Internt i EU har vi med vedtagelsen af EU-charteret om de grundlæggende rettigheder her i Nice i december måned fået endnu en bestemmelse om religionsfrihed, og samtidig medvirker Danmark gennem samarbejdet i Europarådet og i OSCE til, at religionsfrihed og beskyttelsen af religiøse mindretal kan fremmes, også i en bredere europæisk og centralasiatisk kreds.

Jeg skal særlig fremhæve, at OSCE-charteret for europæisk sikkerhed, som vi vedtog på topmødet i Istanbul for godt et år siden, bekræfter forpligtelsen til at imødegå enhver trussel mod religions- og trosfrihed.

Siden 1990'erne har der eksisteret et rådgivende ekspertpanel om religionsfrihed under OSCE's kontor for demokratiske institutioner og menneskerettigheder, som er lokaliseret i Warszawa.

OSCE's såkaldte menneskelige dimension har altid været et dansk fokusområde, ikke mindst var den det under det danske OSCE-formandskab i 1997, og det vil forblive en høj dansk prioritet.

Når vi taler om udviklingen af beskyttelsen af religionsfrihed i Danmarks bilaterale forhold til andre lande, kan jeg særlig fremhæve den nye strategi for dansk udviklingspolitik, »Partnerskab 2000«, som Folketinget vedtog i oktober sidste år.

Med »Partnerskab 2000« har vi bl.a. bestemt, at Danmark for at fremme demokratisering og respekt for menneskerettighederne vil støtte opbygningen af lokalt selvstyre og nationale politiske systemer, der kan give plads til etniske, kulturelle og religiøse forskelligheder og medvirke til generel respekt for minoriteter og oprindelige folks rettigheder. Med »Partnerskab 2000« fastslås det altså, at respekt for religiøse forskelligheder er centralt i vores arbejde for at fremme demokratisering og respekt for menneskerettigheder.

I flere af Danmarks 18 programsamarbejdslande eksisterer forskellige trosretninger i øvrigt side om side på grundlag af gensidig respekt. Et

eksempel på det er Eritrea, hvor muslimske og kristne befolkningsgrupper lever sammen i fordragelighed.

Desværre er situationen en anden i visse andre lande. Eftersom et vigtigt mål med den danske bistand er at støtte landenes respekt for de menneskelige rettigheder, herunder religionsfriheden, er det væsentligt, at Danmark i tilfælde af krænkelse faktisk har mulighed for at bringe nogle instrumenter i anvendelse.

Spekteret rækker fra positive til kritiske tiltag, lige fra dialog, bistandsmidler til særlige områder, påtale, offentlig kritik og i sidste ende til afbrydelse af bistandssamarbejdet med den pågældende regering. Denne sidste mulighed er naturligvis ikke en, vi skal bruge hver dag. Afbrydelse af bistandssamarbejdet rammer som bekendt de svageste i det samfund, der er tale om, hårdest, og må derfor altid være den sidste udvej.

Regeringen tager også jævnlige religions-spørgsmål op i den bilaterale politiske dialog med lande, der ikke er programsamarbejdslande. Eksempelvis rettede regeringen en skarp kritik af menneskerettighedssituationen i Afghanistan over for Talibanstyrets viceudenrigsminister, da han sidste år besøgte Udenrigsministeriet.

Den konkrete menneskerettighedsbistand administreres i betydelig grad via ambassadernes decentrale bevillingskompetence. Det vil sige, at de enkelte ambassader får mulighed for at støtte projekter på området for demokratisering og menneskerettigheder i overensstemmelse med lokale behov. Projekterne vil eksempelvis kunne omfatte støtte til undervisning i religionsfrihed eller til dialog mellem forskellige religiøse grupper.

Lad mig her mod slutningen af min besvarelse sige, at regeringen i det fremtidige arbejde både multilateralt og bilateralt vil fortsætte linjen i den hidtidige indsats. Det er et langsigtet projekt. Den kurs, der er lagt, skal fastholdes. Med os har vi FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder og de internationale konventioner, der er bredt anerkendt overalt i verden. Det, vi mangler, er at få alle lande til at indse, at det er nødvendigt og i øvrigt til deres eget bedste, at reglerne i praksis efterleves.

Vi skal hjælpe, vi skal støtte, vi skal opmuntre til at bygge bro mellem løfter og handling, mellem ord og gerning i de lande, vi er i kontakt med. Dialog og undervisning kan føre til bedre indsigt, forståelse og måske en dag respekt for